

Omaž ljudima koji su stvarali istoriju Opova: Andreas Majer, zadužbinar istorije i arheolog u sveštencičkoj manitiji (video)

Andreas Majer, zadužbinar istorije i arheolog u sveštencičkoj manitiji

Ovaj projekat je sufinansiran iz Budžeta Republike Srbije – Ministarstva kulture i informisanja. Stavovi izneti u podržanom medijskom projektu nužno ne izražavaju stavove organa koji je dodelio sredstva.

Možda se na prvi pogled čini da su njegov životni poziv i delo u kontradiktornosti jer je život posvetio crkvi i bogu noseći sveštencičku mantiju i kolao oko vrata, međutim, pamtićemo ga pre svega kao izuzetnog naučnika, arheologa i istraživača, čijom zaslugom danas praistoriju Opova i južnog Banata sagledavamo na potpuniji način.

U plejadi arheologa, od Feliksa Milekera do Ljubomira Bukvića, koji su svojim istraživanjima i otkrićima zadužili vojvođansku i južnobanatsku istoriju, značajno mesto zauzima ime Andreasa Majera. Ono što Majera izdvaja od ostalih zaslužnih arheologa jeste činjenica da je bio sveštenik, a da se arheologijom bavio kao autodidakta.

U arheološkoj praksi, posebno u njenoj ranoj fazi kada se ova nauka formirala i razvijala, iskopavanjima su se bavili i istraživači koji nisu imali akademsko obrazovanje. Međutim, neka od najvećih otkrića tokom XIX veka dugujemo upravo takvim ljudima. Nažalost, „jureći“ za epohalnim nalazima, tadašnji istraživači pravili su ogromne štete na lokalitetima

uništavajući nestručnim iskopavanjima „more“ podataka koje savremena arheologija beleži i na taj način rekonstruiše istoriju.

Mada nije imao formalno akademsko obrazovanje Andreas Majer je bio strastveni ljubitelj istorije i arheologije, a živeo je u vremenu kada je ova naučna disciplina imala već dobro izgrađenu metodologiju sa kojom je on bio upoznat. Majer nije bio „lovac na blago“ i znao je šta je istorijska i naučna vrednost svakog od artefakta koji je pronašao i dokumentovao u svojoj bogatoj zbirci.

Majer je rođen 1917. godine u Beloj Crkvi u porodici banatskih Nemaca. Gimnaziju je završio u Vršcu, a teologiju u Đakovu gde se 1941. godine zareadio za sveštenika. Kapelan je bio u Zrenjaninu, zatim u Kikindi, a od 1950. godine postaje župnik (paroh) u Oповu gde će ostati narednih 33 godine. Počasni savetnik Svete stolice postao je 1959. godine, a papski kapelan s titulom monsinjora i pravom nošenja ljubičastog pojasa, postao je 1977. godine.

Za arheologiju Majer se zainteresovao još kao gimnazijalac

obilazeći okolinu bogatu istorijskim ostacima, koje počinje da sakuplja. Najplodniji period Majerovog arheološkog rada je bez sumnje u vremenu kada je službovao u Opovu.

Blage naravi i dobrog karaktera „pop Andra“ kako su ga zvali, vrlo brzo je postao omiljen među vernicima ali isto tako i kod svih meštana Opova. Pomagao je vernike ali je uvek bio na usluzi lokalnoj zajednici kada se za to ukazivala potreba. Njegova bašta, voćnjak i bunar bili su otvoreni za sve građane Opova.

„Pomagao je i materijalno i savetom svakog bez obzira na versku opredeljenost, a u vremenu kada nije bilo vodovoda bunar iz njegovog dvorišta koristila je škola. Imao je veliku i dobro održavanu baštu i voćnjak, proizvode iz njih je uvek delio sa onima kojima je bilo potrebno, a voćnjak je uvek bio otvoren za opovačku decu“, rekli su o Majeru Opovčani Đurica Šulc i Blaženka Horvat.

Znali su Opovčani i za Majerovu strast prema arheologiji, tako da su ga redovno obavestavali ili donosili sve što bi našli u

ataru prilikom kopanja ili oranja, a Majer svaki svoj slobodan trenutak koristio da sa nezaobilaznim arheološkim alatom u svom spačeku ili na mopedu „šparta“ okolinom.

Vrlo brzo njegova zbirka dostiže broj od 1000 predmeta iz svih doba praistorije, antike i srednjeg veka. Već 1964. godine zbirka je ozvaničena i stavljena pod zaštitu zakona.

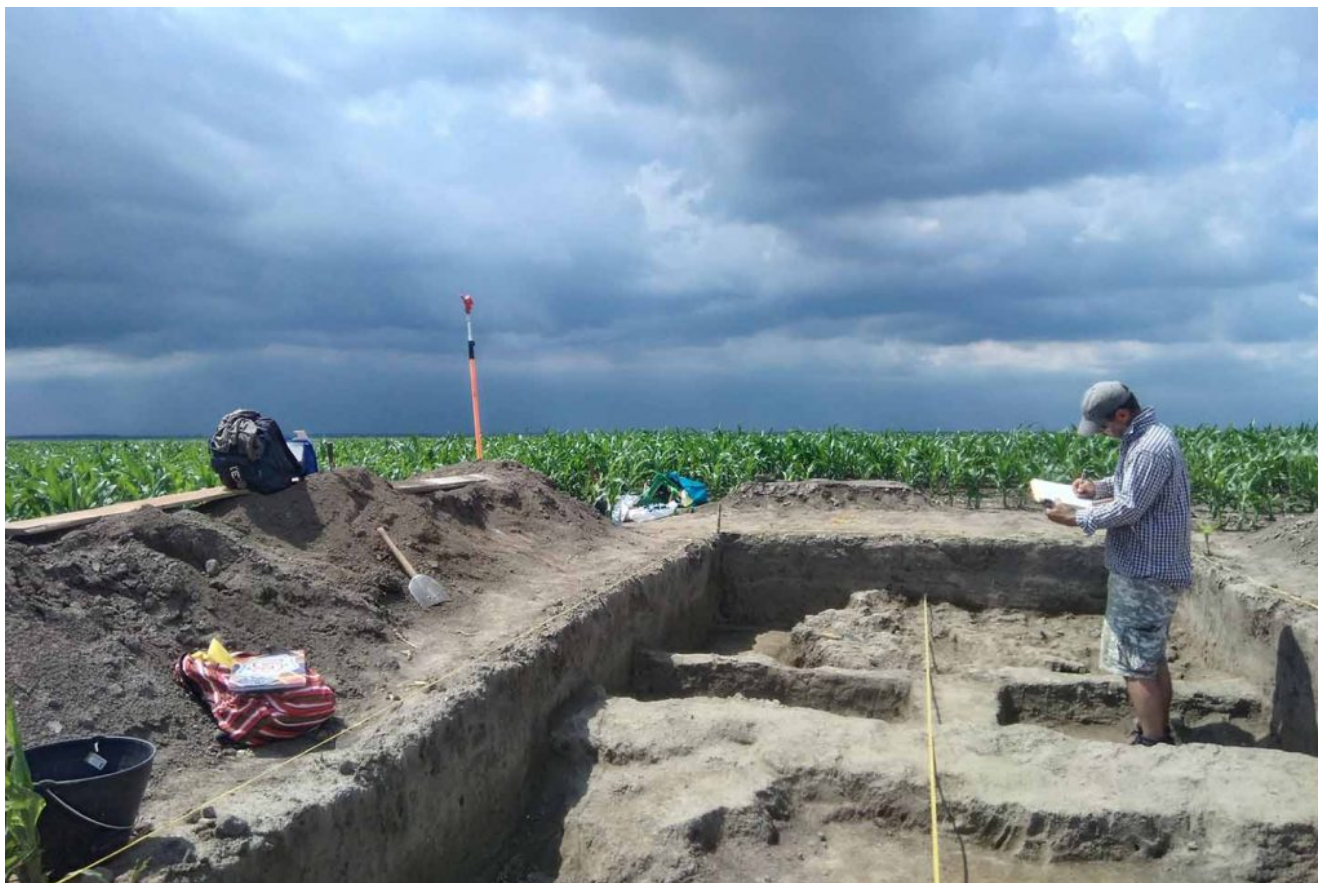
Zbirku od 1388 predmeta Majer 1967. godine poklanja Narodnom muzeju u Pančevu, a zbirku su sačinjavali predmeti sakupljeni sa dva područja: Bele Crkve (Bela Crkva, Crvena Crkva, Vračev Gaj, Dubovac, Ram i Dupljaja) i Opova (Opovo, Baranda, Sakule, Čenta i Perlez).

„Ono što je je značajno kada je u pitanju Majerov arheološki rad jeste da su nalazi iz njegove zbirke upotpunili arheološku kartu južnog Banata sa 24 nova lokaliteta, među kojima je jedan od najznačajnijih Ugar Bajbuk kod Opova. Bez obzira što je bio uslovno rečeno „arheolog amater“ on je bio veoma upoznat sa metodologijom arheološke nauke i njegova istraživanja i dokumenti koji su ostali iza njega daju veliki

doprinos istraživanju, ne samo arheologije našeg područja, nego i istorije. “, rekao je o Majerovom radu kustos i dokumentarista Narodnog muzeja Pančevo Damir Prašnikar.

Zahvaljujući Majeru i njegovim nalazima pokrenuta su istraživanja i iskopavanja na više arheoloških nalazišta za koja će se ispostaviti da su od velikog značaja za poznavanje praistorije Vojvodine.

Neolitsko nalazište Trnovačka greda kod Barande sa slojem starčevačke i vinčanske kulture, Beli breg kod Opova gde su pronađeni ostaci od neolita do Ranog srednjeg veka, a njegovi nalazi Vinčanske kulture sa neolitskog nalazišta Ugar – Bajbuk u Opovu bili su polazište za prva istraživanja na ovom lokalitetu, gde je od 1983 do 1989. godine međunarodna ekipa naučnika sprovela multidisciplinarni projekat. Iskopavanjima su rukovodili Bogdan Brukner (Univerzitet u Novom Sadu) i Ljubomir Bukvić (Narodni muzej Pančevo), dok je američku ekipu vodila Ruth Tringham (University of California Berkely), a projektu su se povremeno priključivali naučnici iz Holandije (univerziteti u Feheningenu i Groningenu).

Na lokalitet Ugar – Bajbuk, pored arheoloških, izvršena su pedološka, klimatološka, hidrološka i paleobotanička istraživanja.

Pored arheologije Majer se zanimao za sva pitanja vezana za prošlost južnog Banata, naročito Opova, gde je proveo gotovo sav svoj radni vek i polovinu života. Majer beleži i dokumentuje podatke iz lokalne istorije, etnologije i toponomastike, tako da su njegove beleške od izuzetne važnosti za buduća istraživanja istorije Opova. Pročavajući i prevodeći stare crkvene matične knjige i Letopis katoličke crkve danas možemo vrlo precizno da rekonstruišemo etnogenetske procese koji su se odvijali tokom 18. i 19. veka u Opovu, kao i mnoge događaje iz ovog perioda.

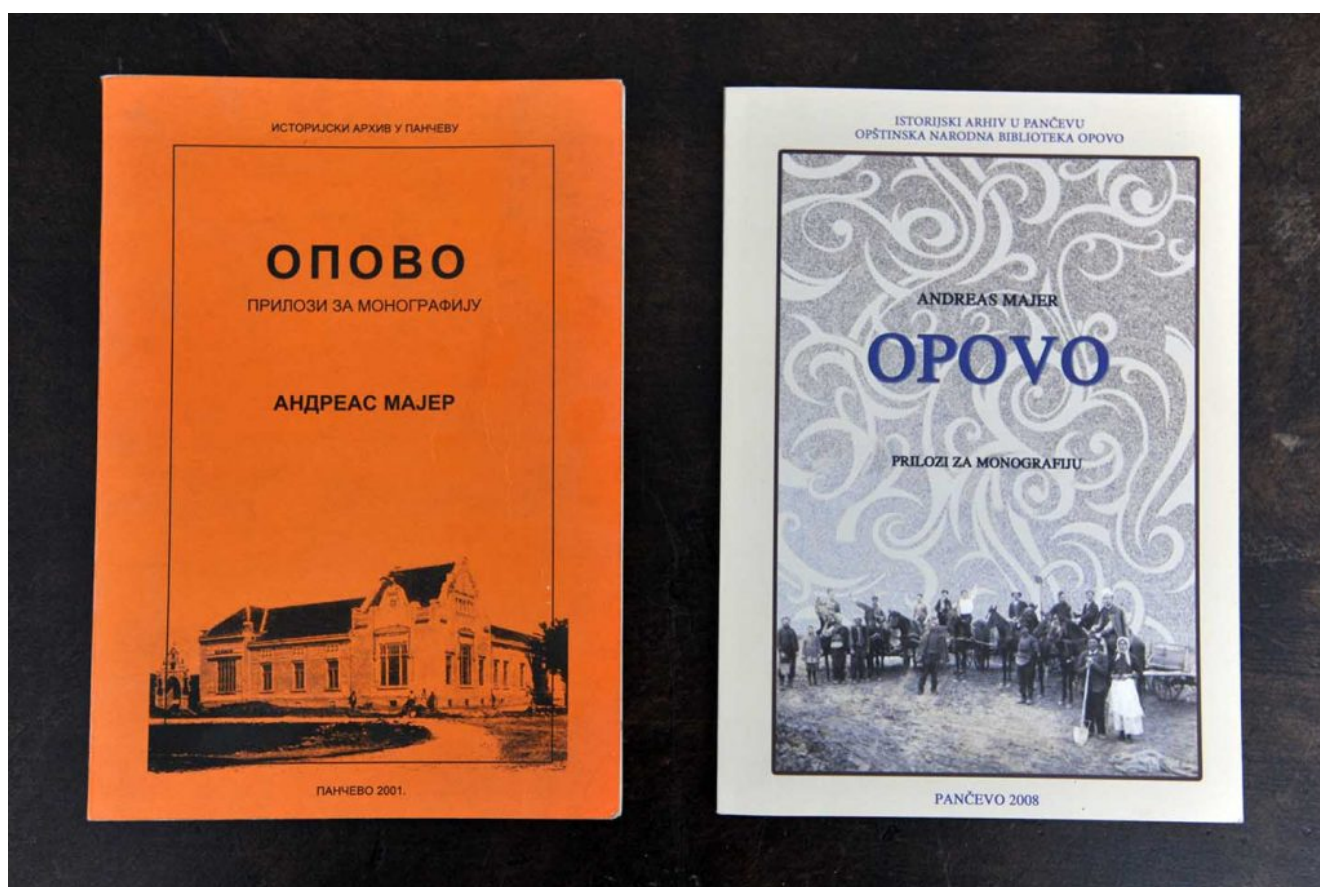
PROČITAJTE JOŠ:

Omaž ljudima koji su stvarali istoriju Opova: Pal Dečov,

umetnik i glasnik kulture koji je umetnost proizvodio svaki dan

Nažalost, osim u naučnim, preciznije arheološkim krugovima, Majer u Opovu nije dobijao pažnju koju je njegov naučni rad zasluživao. Grešku je ispravio 2001. godine tadašnji direktor Opštinske narodne biblioteke Opovo Pal Dečov, koji je njegove beleške u saradnji sa Istorijским arhivom Pančevo publikovao kao knjigu „Opovo – prilozi za monografiju“, a knjiga je doživela drugo izdanje 2008. godine.

Endnote za knjigu je uradio pančevački arheolog Ljubomir Bukvić, koji u pogovoru podseća da da Majer nije istoričar, ali njegov tekst može da posluži kao građa za određene oblasti interesovanja stručnih saradnika.

„Svojom skromnošću za života Andreas Majer je učinio da informisanost javnosti o njegovom delu bude direktno srazmerna značaju tog dela. Ta činjenica će svakako učiniti još većim

izazov proučavanja Majerove zbirke i rada“, ističe Bukvić.

Mada nije dočekao publikovanje svojih beležaka Majer je napisao kratak predgovor za knjigu.

„Ove redove napisao sam za narod. Mnoge seljake sam ispitivao za prošlost našeg mesta i oni čekaju da se to jednom obelodani. Pošto će uglavnom seljaci biti čitaoci ovih redova, to sam pisao lakim stilom i izbegavao, po mogućnosti, upotrebu stranih reči. A pošto sam pisao za meštane to sam iznašao i razne sitnice, koje baš meštane interesuju. Ko se bavi istorijom, naći će u ovom radu ipak sve istorijske podatke, do kojih se moglo doći“, napisao je Majer.

Upravo kada su započela multidisciplinarna iskopavanja i istraživanja na lokalitetu Ugar – Bajbuku, Majer je 1983. godine „iznenada“ dobio premeštaj u Vršac gde je do 1989. godine bio župnik, kada je i penzionisan. U Vršcu je i umro 1992. godine, a na večni počinak ispratili su ga i Oповčani sa kojima je proveo više od tri decenije. (Č.V)

Arhivske fotografije: Narodni muzej Pančevo / Pavle Humbaľ / Blaženka Horvat / Mirko Rukavina / Katolička crkvena župa

Opovo